Evidenčna številka:	VSL00014799
Datum odločbe:	28.08.2018
Senat, sodnik posameznik:	mag. Damjan Orož
Področje:	ARBITRAŽNO PRAVO - IZVRŠILNO PRAVO
Institut:	tuja arbitraža - priznanje in izvršitev tuje arbitražne odločbe - izvršitev odločbe - pogoji za dovolitev izvršbe - potrdilo o izvršljivosti - odgovor na ugovor - potrebnost stroškov odgovora na ugovor - enako varstvo pravic

Jedro

Pravna podlaga za izvrševanje tujih arbitražnih odločb ni ZIZ, temveč ZArbit in Konvencija o priznavanju in o izvrševanju tujih arbitražnih odločb (Konvencija). Slednja določa, da vsaka pogodbenica prizna veljavnost arbitražne odločbe in odobri njeno izvršitev po pravilih postopka, ki veljajo na ozemlju, na katerem se sklicuje na odločbo, pod pogoji, ki so določeni v naslednjih členih. Za izvršitev tuje arbitražne odločbe je torej treba uporabiti ZIZ, pogoj za priznanje in izvrševanje pa je določen v Konvenciji, in sicer mora stranka poleg zahteve za izvršitev priložiti overjen izvirnik odločbe ali njegov prepis, ki izpolnjuje vse pogoje, potrebne za njegovo istovetnost. ZArbit je izključil dolžnost, da stranka za samo priznanje odločbe priloži tudi izvirnik ali overjen prepis arbitražnega sporazuma, zato je slednji toliko manj potreben oziroma predložitev letega ni pogoj za izvršitev arbitražne odločbe. Nikakor pa zakon in Konvencija za izvršitev tuje arbitražne določbe ne zahtevata, da upnik pridobi oziroma priloži potrdilo o izvršljivosti tuje arbitražne odločbe.

Odgovor na ugovor zoper sklep o izvršbi je odraz pravice do enakega varstva pravic na prvi stopnji. Pravici dolžnika, da nasprotuje predlogu in sklepu o izvršbi, ustreza pravica upnika, da na dolžnikova izvajanja odgovori. Če mu pri tem nastanejo stroški, dolžnik pa z ugovorom propade, je zavrnitev upnikovega stroškovnega zahtevka pravilna le takrat, ko upnik z odgovorom ni prav v ničemer prispeval k odločitvi sodišča prve stopnje oziroma ko odgovor ni bil potreben zaradi očitne neobrazloženosti ugovora. Ti pogoji so izpolnjeni praviloma le v enostavnih izvršilnih zadevah.

Izrek

I. Pritožba se zavrne in sklep v izpodbijanih II., III., IV. in V. točki izreka potrdi.

II. Dolžnik sam krije svoje stroške pritožbenega postopka, upniku pa mora povrniti stroške odgovora na pritožbo v znesku 1.261,19 EUR v roku 8 dni od prejema tega sklepa, v primeru zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi od prvega dne po poteku roka za prostovoljno plačilo do plačila.

Obrazložitev

1. Z izpodbijanim sklepom je sodišče prve stopnje ugovoru dolžnika ugodilo, sklep o izvršbi razveljavilo in predlog za izvršbo zavrnilo ter izvršbo ustavilo v delu glede stroškov izvršilnega postopka v znesku nad 156,00 EUR (I. točka izreka sklepa), v preostalem ugovor dolžnika zoper sklep o izvršbi zavrnilo (II. točka izreka sklepa), predlog dolžnika za odlog izvršbe zavrnilo (III. točka izreka sklepa), sklenilo, da dolžnik sam krije svoje stroške ugovornega postopka (IV. točka izreka sklepa) in odločilo, da je dolžnik dolžan v roku 8 dni od prejema sklepa plačati 1.249,31 EUR stroškov odgovora na ugovor, v primeru zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi od prvega dne po poteku patricijskega roka do plačila (V. točka izreka sklepa).

2. Zoper II., III., IV. in V. točko izreka sklepa se po pooblaščencu pravočasno pritožuje dolžnik. Navaja, da ZIZ jasno zahteva, da mora upnik v predlogu za izvršbo navesti identifikacijske podatke strank. Sklep o izvršbi je nezakonit, ker sodišče ni pazilo na formalno popolnost predloga za izvršbo. Arbitražni tribunal ni tuj organ, temveč pravna oseba zasebnega prava. Konkretni tribunal je sploh ustanovilo več nevladnih organizacij in zvez. V danem primeru tako ni mogoče uporabiti 13. člena ZIZ. Tudi za tuje arbitražne odločbe je treba pridobiti potrdilo o izvršljivosti, tako potrdilo pa ni bilo

izdano. Sodišče tudi ni navedlo nobenih razlogov, zakaj šteje, da je izguba zaupanja poslovnih partnerjev in izvora prihodkov pričakovana posledica izvršbe. Dolžnik ni dolžan trpeti bistvenega poslabšanja položaja, ki ga lahko privede v insolventnost. Ugovor dolžnika je bil potreben že zato, ker je upnik priglasil več izvršilnih stroškov, kot je bil do njih upravičen. Nepomembno je, s kolikšnim delom ugovora je dolžnik uspel. Sodišče ni pojasnilo, zakaj šteje, da so bili stroški upnikovega odgovora na ugovor potrebni za izvršbo. Upnik v odgovoru ni navedel ničesar, kar bi bistveno prispevalo k odločitvi sodišča oziroma ničesar, kar sodišču ne bi bilo že znano, saj sodišče pravo pozna samo. Priglaša pritožbene stroške.

3. Pritožba ni utemeljena.

4. Višje sodišče je izpodbijani sklep preizkusilo v okviru pritožbenih razlogov in razlogov, na katere je dolžno paziti po uradni dolžnosti (350. člen v zvezi s 366. členom Zakona o pravdnem postopku, v nadaljevanju ZPP, oba v zvezi s 15. členom Zakona o izvršbi in zavarovanju, v nadaljevanju ZIZ).

5. Uvodoma višje sodišče pojasnjuje, da pritožbeno uveljavljanje nepopolnosti predloga za izvršbo, ker ta ni vseboval vseh identifikacijskih podatkov o upniku, ter s tem nezakonitosti sklepa o izvršbi, ni utemeljeno. Namen zakonske ureditve vsebine predloga za izvršbo in navedbe identifikacijskih podatkov o strankah je v ugotavljanju identitete strank. Identiteta upnika v tem postopku ni sporna, saj, kot je pravilno ugotovilo sodišče prve stopnje, dolžnik v ugovoru ni trdil, da je predlog za izvršbo vložila druga oseba, kot je oseba, ki je upnik po izvršilnem naslovu, na kar v odgovoru na pritožbo upnik pravilno opozarja. Opustitev navedbe identifikacijskih podatkov pa ne pomeni kršitve določbe prvega odstavka 40. člena ZIZ, ki je vplivala na pravilnost in zakonitost sklepa o izvršbi (primerjaj sklep VSL II Ip 5865/2013 z dne 8. 1. 2014).

6. Dolžnik nadalje uveljavlja, da terjatve po predloženi priznani tuji arbitražni odločbi ni mogoče izvršiti, saj 13. člen ZIZ tega ne omogoča. Vendar pa pravna podlaga za izvrševanje tujih arbitražnih odločb ni 13. člen ZIZ, temveč 42. člen Zakona o arbitraži (v nadaljevanju ZArbit) in glede na njegov drugi odstavek 42. člena Konvencija o priznanju in izvršitvi tujih arbitražnih odločb (v nadaljevanju Konvencija), sprejeta 10. junija 1958 v New Yorku (lex specialis). Slednja v III. členu določa, da vsaka pogodbenica prizna veljavnost arbitražne odločbe in odobri njeno izvršitev po pravilih postopka, ki veljajo na ozemlju, na katerem se sklicuje na odločbo, pod pogoji, ki so določeni v naslednjih členih.

7. Za izvršitev tuje arbitražne odločbe je torej treba uporabiti ZIZ, pogoj za priznanje in izvrševanje pa je določen v IV. členu Konvencije, ki določa, da mora stranka poleg zahteve za izvršitev priložiti overjen izvirnik odločbe ali njegov prepis, ki izpolnjuje vse pogoje, potrebne za njegovo istovetnost (točka (a). prvega odstavka IV. člena). ZArbit je izključil dolžnost, da stranka za samo priznanje odločbe priloži tudi izvirnik ali overjen prepis arbitražnega sporazuma (četrti odstavek 42. člena člena tega zakona), zato je slednji toliko manj potreben oziroma predložitev le-tega ni pogoj za izvršitev arbitražne odločbe (a maiori ad minus). Nikakor pa zakon in Konvencija za izvršitev tuje arbitražne določbe ne zahtevata, da upnik pridobi oziroma priloži potrdilo o izvršljivosti tuje arbitražne odločbe. Da upnik ne potrebuje potrdila o izvršljivosti, je v odgovoru na pritožbo navedel tudi sam. Navedbe, s katerimi dolžnik meri na to, da naj Trgovinsko arbitražno sodišče v Vilni niti ne bi bilo arbitražni tribunal, bi dolžnik lahko uveljavljal le v postopku priznanja tuje aribtražne odločbe ter v tem postopku niso pravno pomembne. Tuja arbitražna odločba je skupaj z odločbo o njenem priznanju izvršilni naslov, izvršilno sodišče pa je nanj vezano.[1] Pritožba tako tudi v tem delu ni utemeljena.

8. Pravilna je tudi odločitev sodišča prve stopnje o predlogu za odlog izvršbe. Dolžnik tudi po presoji višjega sodišča v svojem predlogu za odlog ni izpolnil trditvenega in dokaznega bremena, kot ga zaradi zadostitve standardu nenadomestljive oziroma težko nadomestljive škode zahteva ZIZ. Nenadomestljive ali težko nadomestljive škode namreč ne morejo predstavljati redne posledice izvršbe, ki (tudi zaradi blokade računov) do izgube poslovnih partnerjev, poslov in s tem virov prihodkov (ter v končni fazi tudi insolventnosti) redno privede. Da ne gre za take vrste škodo, ki ne bi bila že pričakovana posledica same izvršbe, v odgovoru na pritožbo pravilno meni tudi upnik. Upoštevna škoda mora nastati oziroma se odražati v nekih drugih dobrinah in mora presegati tisto škodo, ki je zajeta v sami realizaciji izvršbe. Tega dolžnik ne zatrjuje, niti ne izkaže. Sodišče prve stopnje je za svojo odločitev navedlo razloge, pri čemer kaj več kot to, kar je zapisalo, v tem delu niti ne bi moglo navesti. Dolžnik namreč pravno upoštevne škode ni zatrjeval.

9. Pravilno pa je sodišče prve stopnje upniku tudi priznalo stroške odgovora na ugovor ter odločilo, da dolžnik sam krije svoje stroške ugovornega postopka. Pri tem ne drži, da je nepomembno, da je dolžnik z ugovorom uspel le glede stroškov postopka v višini 28,00 EUR, saj celotna upnikova terjatev znaša 263.203,88 EUR s pripadki ter je dolžnik z ugovorom uspel le v zanemarljivem deležu (primerjaj tretji odstavek 154. člena ZPP v zvezi s 15. členom ZIZ). Upnikov odgovor na ugovor je bil potreben za izvršbo, saj je dolžnik v ugovoru med drugim zatrjeval tudi, da arbitražna odločba še ni izvršljiva (česar dolžnik v pritožbi več ne izpodbija, upnik pa je na to navedbo moral odgovoriti, sicer bi se štela za resnično) ter v ugovoru tako ni šlo le za dolžnikova pravna naziranja. Poleg tega je odgovor na ugovor zoper sklep o izvršbi odraz pravice do enakega varstva pravic (22. člena Ustave) na prvi stopnji. Pravici dolžnika, da nasprotuje predlogu in sklepu o izvršbi, ustreza pravica upnika, da na dolžnikova izvajanja odgovori. Če mu pri tem nastanejo stroški, dolžnik pa z ugovorom propade, višje sodišče meni, da je zavrnitev upnikovega stroškovnega zahtevka pravilna le takrat, ko upnik z odgovorom ni prav v ničemer prispeval k odločitvi sodišča prve stopnje oziroma ko odgovor ni bil potreben zaradi očitne neobrazloženosti ugovora. Ti pogoji so izpolnjeni praviloma le v enostavnih izvršilnih zadevah. Iz razlogov, zavzetih v odločbah obeh sodišč, že na prvi pogled izhaja ravno obratno. Zato so bili stroški odgovora na ugovor potrebni za izvršbo (peti odstavek 38. člena ZIZ).

10. Pritožba tako ni utemeljena, višje sodišče pa tudi ni našlo kršitev, na katere pazi po uradni dolžnosti, zato jo je zavrnilo in sklep v izpodbijanih II. do V. točki izreka potrdilo (2. točka 365. člena ZPP v zvezi s 15. členom ZIZ).

11. Dolžnik s pritožbo ni uspel ter mu stroški pritožbe niso bili neutemeljeno povzročeni, zato sam krije svoje pritožbene stroške (šesti odstavek 38. člena ZIZ). Upniku pa mora povrniti stroške odgovora na pritožbo, saj so bili ti potrebni za izvršbo (peti odstavek 38. člena ZIZ). Višje sodišče je upniku priznalo 2.200 točk nagrade za odgovor na pritožbo po 6. točki tar. št. 27 Odvetniške tarife (OT), 20 točk za poročilo stranki po 4. točki tar. št. 39 OT, 2% oziroma nad 1000 točk nagrade 1% pavšal za materialne stroške po 11. členu OT ter 22% DDV.

---

[1] A. Galič, Priznanje in izvršitev domačih in tujih arbitražnih odločb v Sloveniji, Zbornik znanstvenih razprav, 2013, št. 73, stran 105 in naslednje, odsek 7.

Zveza:

RS - Ustava, Zakoni, Sporazumi, Pogodbe
Zakon o izvršbi in zavarovanju (1998) - ZIZ - člen 13, 38, 38/5, 55, 55/1, 55/1-2, 57
Zakon o arbitraži (2008) - ZArbit - člen 42, 42/2

Konvencije, Deklaracije Resolucije
Konvencija o priznavanju in o izvrševanju tujih arbitražnih odločb (Newyorška konvencija) - člen 3, 4, 4/1-a

Datum zadnje spremembe:04.10.2018